EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.6.2.
COM(2021) 272 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

2020. évi, tizenötödik éves jelentés a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzését elősegítő pénzügyi támogatási keret létrehozásáról szóló, 2006. február 27-i 389/2006/EK tanácsi rendelet alapján nyújtott uniós támogatások végrehajtásáról

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

2020. évi, tizenötödik éves jelentés a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzését elősegítő pénzügyi támogatási keret létrehozásáról szóló, 2006. február 27-i 389/2006/EK tanácsi rendelet alapján nyújtott uniós támogatások végrehajtásáról

1. BEVEZETÉS

A ciprusi török közösség számára nyújtott támogatás alapja a 389/2006/EK tanácsi rendelet[1] (a továbbiakban: támogatási rendelet), amely éves jelentéstételt ír elő a Tanács és az Európai Parlament felé.

2. A TÁMOGATÁS PROGRAMOZÁSA

2006 és 2020 vége között 592 millió EUR-t irányoztak elő a támogatási rendelet keretében végrehajtott műveletekre. A 2020. évi éves cselekvési programra 2020. júliusban (I. rész) és 2020. szeptemberben (II. rész) lekötött teljes összeg 36,6 millió EUR volt[2]. A 2014–2020 közötti többéves pénzügyi keret többéves távlatot adott a programnak azáltal, hogy stabil, éves szintű finanszírozást biztosít. A támogatási program azonban ideiglenes jellegű, célja Ciprus újraegyesítésének elősegítése, és mind a támogatási rendelet, mind a többéves pénzügyi keretről szóló 1311/2013/EU tanácsi rendelet[3] felülvizsgálatot tett lehetővé az újraegyesítés esetén.

3. VÉGREHAJTÁSI MECHANIZMUSOK

A programot a Ciprusi Köztársaság azon területein hajtják végre, amelyek nem állnak a Ciprusi Köztársaság kormányának tényleges ellenőrzése alatt, és ahol az uniós vívmányok alkalmazását a csatlakozási szerződés 10. jegyzőkönyve értelmében ideiglenesen felfüggesztették. A támogatás végrehajtása közvetlen és közvetett irányítással történik.

A program megvalósítása során a Bizottság sajátos politikai, jogi és diplomáciai körülmények között dolgozik. A program végrehajtásához *ad hoc* megállapodásokra van szükség, miközben tiszteletben kell tartani a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveit. Az EU által finanszírozott támogatási programok esetében rendes körülmények között a kedvezményezett kormánnyal kötött megállapodások határozzák meg a fejlesztési támogatás jogi keretét. A ciprusi török közösségnek nyújtott támogatás esetében azonban ilyen megállapodásra nincs lehetőség. Az ezzel járó kockázatok kezelése és csökkentése a Bizottság felelősségi körébe tartozik. A Bizottság többek között a következő intézkedéseket fogadta el ennek érdekében: a szerződések intenzív nyomon követése és támogatás biztosítása a kedvezményezetteknek, felülvizsgált kifizetési feltételek, valamint a bankgaranciák felhasználására vonatkozó körültekintő megközelítés. A támogatás keretében

[1] A Tanács 389/2006/EK rendelete (2006. február 27.) a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzését elősegítő pénzügyi támogatási keret létrehozásáról és az Európai Újjáépítési Ügynökségről szóló 2667/2000/EK tanácsi rendelet módosításáról (HL L 65., 2006.3.7., 5. o.).

[2] A Bizottság végrehajtási határozata (2020. június 18.) a ciprusi török közösségre vonatkozó 2020. évi cselekvési terv elfogadásáról (I. rész) (C(2020) 4008), valamint a Bizottság végrehajtási határozata (2020. augusztus 25.) a ciprusi török közösségre vonatkozó 2020. évi cselekvési terv elfogadásáról (II. rész) (C(2020) 5698).

[3] A Tanács 1311/2013/EU, Euratom rendelete (2013. december 2.) a 2014–2020-as időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről (HL L 347., 2013.12.20., 884. o.).

jelentős összegű vissza nem térítendő támogatásokat folyósítanak, ehhez pedig erőforrás-igényes irányításra van szükség.

A hatás biztosítása érdekében a rendezést követően az uniós vívmányok alkalmazásának előkészítéséhez a ciprusi török közösség teljes körű szerepvállalására van szükség.

A programcsoport a Nicosia északi részén található programtámogató irodán (EUPSO) keresztül tevékenykedik. Emellett a Bizottság ciprusi képviselete is otthont ad találkozóknak, szemináriumoknak és sajtótájékoztatóknak, valamint a sziget egész területén tájékoztatást nyújt a ciprusi nyilvánosságnak, többek között a támogatási programról. Továbbá a támogatási program keretében finanszírozott uniós tájékoztató központ számos kommunikációs és népszerűsítési tevékenységet végez, amelyek keretében tájékoztatást nyújt a ciprusi török közösség támogatását szolgáló uniós szakpolitikákról, prioritásokról és intézkedésekről, valamint előmozdítja az európai kultúrát.

4. VÉGREHAJTÁS A VIZSGÁLT IDŐSZAKBAN

4.1. Általános áttekintés

A Bizottság továbbra is az újraegyesítés előmozdításának átfogó céljával folytatja a támogatási rendelet végrehajtását. A Bizottság készen áll arra, hogy a rendezésre irányuló tárgyalások során elért megállapodások alapján alakítsa a programot.

A 2020. évi műveletek között több bevált, sikeres projekt folytatása, például uniós ösztöndíjak, valamint a kulturális örökséggel foglalkozó technikai bizottság (TCCH) és az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság (CMP) támogatására irányuló bizalomépítő intézkedések szerepeltek. Egy célzott eszköz továbbra is finanszírozta a két közösség részvételével működő technikai bizottságok kezdeményezéseit.

A vissza nem térítendő támogatás továbbra is a program alapvető eleme. A rendezés előkészítéseként a kulcsfontosságú gazdasági szektoroknak nyújtott támogatást a magánszektort és a vidéki térségeket, valamint az emberi erőforrásokat támogató projektek erősítették meg. Az állatbetegségek felszámolása és az élelmiszer-biztonság területén folytatódtak az érzékelhető javulás érdekében tett erőfeszítések.

Továbbra is jelentős hiányosságok mutatkoznak az átfogó rendezést követően a kedvezményezetteknek az uniós vívmányok hatékony végrehajtásához szükséges kapacitását illetően, és számos jogszabályt még mindig nem hagytak jóvá. A ciprusi török közösség ugyanakkor számos területen továbbra is jó eredményeket ért el, és már jobban átlátja az uniós előírásoknak megfelelő jogszabályok végrehajtásával kapcsolatos kihívásokat.

A még megoldásra váró egyik feladat Famagusta szennyvízhálózatának kiépítése – a Bizottság 2013 decemberében mondta fel az erre vonatkozó szerződést. A korábbi vállalkozóval fennálló vita választottbíróság elé került, és az eljárás még nem zárult le. Ezzel egyidejűleg megkötötték a kapcsolódó helyreállítási munkákra irányuló szerződést, de a munkálatok még nem kezdődtek meg.

A Covid19-világjárvány megnehezítette a támogatási program végrehajtását. A Bizottság gondoskodott arról, hogy a program a körülmények ellenére is eredményes legyen, és kockázatcsökkentő intézkedéseket vezetett be a projektek folytatásának biztosítása érdekében. Lényeges, hogy a Bizottság gyorsan összeállított egy vészhelyzeti csomagot a legsürgősebb egészségügyi felszerelések biztosítása, a

mikrovállalkozások és a kkv-k gazdasági támogatása, valamint a török közösség számára nyújtandó szakértői tanácsadás érdekében.

Az év végén 194 szerződés volt folyamatban a program keretében.

4.2. Előrehaladás a célkitűzések terén

A támogatási program átfogó célja, hogy a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzése révén elősegítse Ciprus újraegyesítését, különös hangsúlyt fektetve a sziget gazdasági integrációjára, a két közösség közötti és az EU-val ápolt kapcsolatok javítására, valamint az uniós vívmányok alkalmazására való felkészülésre.

A támogatási rendelet egyes célkitűzései terén 2020-ban az alábbi tevékenységek valósultak meg:

4.2.1. 1. célkitűzés: Az infrastruktúra fejlesztése és átalakítása

Az UNDP a Bizottsággal aláírt 23,4 millió EUR összegű folyamatos hozzájárulási megállapodás keretében folytatta a „helyi infrastruktúra támogatására szolgáló eszköz” végrehajtását. Az eszköz támogatást nyújt a releváns helyi infrastrukturális beruházások előkészítéséhez és megvalósításához. A „helyi infrastruktúra támogatására szolgáló eszköz” keretében folyamatban lévő tizenkét jelentős program előrehaladt, emellett 2020-ban lezárult a helyi közösségek számára kiírt, optimalizált második pályázati felhívás is, amelynek eredményeként a „helyi infrastruktúra támogatására szolgáló eszköz” további öt lehetséges projektjének előkészítése van folyamatban.

A Pedieos folyó két közösség részvételével megvalósuló uniós rehabilitációs projektje, amelynek célja, hogy rekreációs tevékenységek révén összehozza a ciprusi közösségeket, a részletes tervezés szakaszába jutott.

A vízügyi ágazatban folytatódtak az új nicosiai szennyvízgyűjtő csatorna kivitelezésére irányuló munkálatok. Az új nicosiai szennyvízgyűjtő csatorna 13 km hosszú csatorna kiépítését jelenti, amely arra szolgál, hogy Nicosia térségéből továbbítsák a szennyvizet egy 2013-ban lezárult uniós támogatású projekt keretében megépült, mindkét közösséget kiszolgáló nicosiai szennyvíztisztító telepre. Annak ellenére, hogy a Covid19-járvány miatti korlátozások következtében három hónapra felfüggesztették a munkálatokat, a projekt jól haladt: a csővezeték mintegy 80 %-át telepítették, és a szivattyúállomások építése folyamatban van.

2020 márciusában befejezték a Morphou város szennyvíztisztító telepén kezelt szennyvizet újrahasznosító öntözőrendszer kivitelezésére irányuló munkálatokat. Továbbá elkészült az új nicosiai közös szennyvíztisztító telepről származó kezelt szennyvizet és iszapot újrahasznosító elosztórendszer végleges, részletes terve és kapcsolódó pályázati dokumentációja.

2019 márciusában aláírták a Famagusta szennyvízhálózatának helyreállítási/javítási munkálataira vonatkozó építési szerződést és a kapcsolódó felügyeleti szolgáltatási szerződést, a munkálatok azonban még nem kezdődtek meg. A Mérnöki és Építész Kamara 2021 elején a „tervekre vonatkozó engedélyt” adott ki.

A Covid19-világjárvány ellenére jó ütemben haladt a hulladéklerakó kibővítésére és a hulladéklerakó gáztalanítását végző üzemre vonatkozó két meglévő építési szerződés megvalósítása, ami jelenleg már 4,5 millió EUR értékű szilárdhulladék-kezelési beruházást jelent. A módosítások lehetővé teszik legfeljebb 0,8 MW

villamos energia megújuló energiaforrásokból (hulladéklerakó-gáz gyűjtésével, kezelésével és égetésével) történő előállítását. Az előállított villamos energia biztosítja, hogy az újonnan üzembe helyezett hulladékkezelő létesítményben fenntartható módon kezeljék a szemétlerakóban keletkező szennyvizet (csurgalékvizet), ami egyébként fenntarthatatlan működési költséget jelentett volna a végső kedvezményezett számára.

A kapacitásépítésre irányuló szolgáltatási szerződés meghonosította a körforgásos gazdaság elveit a helyi közösségek hulladékgazdálkodási gyakorlatában. A csomagolási hulladékról szóló jogszabály uniós segítséggel kidolgozott szövegének a kedvezményezett általi elfogadása révén generált kedvező lendületet kihasználva befejezéséhez közeledik a csomagolási hulladék fenntartható kezelésére szolgáló gyártói felelősségi rendszert koordináló első „nonprofit" szervezet létrehozása.

Az uniós finanszírozású szilárdhulladék-kezelési tervnek megfelelően a végrehajtás végső szakaszába jutottak azok a vissza nem térítendő támogatások, amelyek nyolc helyi közösséget segítenek hulladékgazdálkodási infrastruktúrájuk javításában. Ugyanezen támogatási program keretében menedékhely épült Nicosiában a kapcsolati erőszak áldozatainak elszállásolása céljából.

A levegőminőségmonitoring-hálózat felújítása, valamint a levegő- és tüzelőanyag-minőségi referencialaboratórium létrehozása révén javul a környezetminőség nyomon követésére szolgáló helyi technikai kapacitás.

2020 végén lezárult az energiahatékonysági program iskolai végrehajtására irányuló technikai segítségnyújtás. A beavatkozás során elemezték 10 kísérleti iskola energiahatékonyságának javítását célzó intézkedéseket, például ablakcserét, az épületek térelhatárolóinak javítását, valamint a világítási, fűtési és hűtési rendszerek korszerűsítését. Ezeket a fejlesztéseket költséghatékonysági szempontból is elemezték, figyelembe véve a helyi gazdasági tényezőket. A tanulmány megállapításait a jövőbeli beavatkozások célravezetőségének értékelésére fogják felhasználni.

4.2.2. 2. célkitűzés: A társadalmi és gazdasági fejlődés ösztönzése

A támogatási program forrásokat mozgósított, hogy fedezze az egészségügyi ágazat által a Covid19-világjárvány elleni küzdelemhez meghatározott legsürgetőbb szükségleteket. A csomag egyéni védőeszközöket, laboratóriumi eszközöket, tesztkészleteket és lélegeztetőgépeket tartalmazott. Emellett egy 11 millió EUR értékű gazdasági veszélyhelyzeti csomagot is mozgósítottak a világjárvány társadalmi-gazdasági hatásainak kezelése érdekében.

Jelentősen bővült az „Innovatív vállalkozói szellem és párbeszéd" című projekt, amely a Northern Ireland Co-operation Overseas (NI-CO) társasággal együtt kerül végrehajtásra. A teljes pénzügyi kötelezettségvállalás jelenleg 16,6 millió EUR, és a Covid19-világjárvány kedvezőtlen gazdasági hatásai elleni küzdelem elősegítése érdekében egy új, „A munkahelyek megóvása és munkahelyteremtés" elnevezésű elemmel egészítették ki a projektet. 3 millió EUR összegű veszélyhelyzeti támogatást osztottak szét a korlátozó intézkedések során bezárásra kényszerült mikro- és kisvállalkozások között, hogy segítsék őket a készletek pótlásában és a tevékenységük újraindításához szükséges egyéb eseti költségek fedezésében.

A vidékfejlesztés terén meghosszabbították a mezőgazdasági tanácsadási szolgáltatásokra vonatkozó technikai segítségnyújtási szerződést. A projekt elősegíti a mezőgazdasági tanácsadási szolgáltatások stratégiáját, és

tanácsadásiszolgáltatásokat biztosít a „Mezőgazdasági beruházások” (Vidékfejlesztés IV.) elnevezésű pályázati felhívás kedvezményezettjeinek. A pályázati felhívás 2020-ban lezárult, és a Bizottság 55 támogatási megállapodást kötött 4,3 millió EUR értékben a mezőgazdasági értéklánc megerősítése céljából.

Az állatorvosi szakemberek kapacitásainak az állatbetegségek megelőzése, megfékezése és felszámolása terén történő megerősítését célzó technikai segítségnyújtási projekt keretében 2020 elején befejeződött az állatoknak a kiemelt betegségek (például a brucellosis és a tuberkulózis) tekintetében történő második széleskörű mintavétele és tesztelése. Több mint 300 000 állatot (szarvasmarhát, juhot és kecskét) vettek fel a mintába, és 383 000 tesztet végeztek a fertőzött állatok kimutatása és a mezőgazdasági üzemekből való eltávolítása érdekében. Ennek eredményeként csökkent a brucellosis előfordulási gyakorisága a ciprusi török közösség területén.

A Bizottság laboratóriumi teszteket és nem tartós állategészségügyi cikkeket is beszerzett, és olyan szolgáltatások beszerzését kezdeményezte, mint például az állatok mintavétele és tesztelése. Ez a támogatás közel 1 millió EUR-t tesz ki, és célja, hogy további hozzájárulást nyújtson a kiemelt állatbetegségek észleléséhez és felszámolásához. Emellett közel 500 000 EUR értékű laboratóriumi berendezés beszerzésére került sor az élelmiszer- és egészségügyi laboratóriumokban végzett tesztek hatókörének és megbízhatóságának növelése érdekében.

Az uniós támogatás hozzájárult ahhoz, hogy további eredményeket értek el magánállatorvosoknak az állatok mintavételébe és tesztelésébe, valamint más közegészségügyi feladatok ellátásába való bevonása tekintetében. A kedvezményezett elfogadta az uniós segítséggel kidolgozott jogszabályszöveget, amely lehetővé teszi, hogy magánállatorvosok végezzék a fenti feladatokat.

Egy állati eredetű hulladékot ártalmatlanító rendszer felépítése révén megerősítették a betegségmentesítési programot. Az építési munkálatok 2020 elején fejeződtek be. A Bizottság a létesítmények költséghatékony működésének biztosítása céljából támogatta az állati eredetű hulladékok kezelésére irányuló terv elkészítését.

A 3,2 millió EUR értékű, uniós finanszírozású technikai segítségnyújtásra vonatkozó közbeszerzés elősegítette, hogy az állati eredetű élelmiszerek előállítási láncában felgyorsítsák az unióshoz igazított szabványok 2020-ban megkezdett hatékony végrehajtását.

Az oktatási ágazatban befejeződött „A tanítás és a tanulás folyamatos szakmai továbbképzési mechanizmus révén történő fejlesztése” című ajánlati felhívás értékelése, és odaítélték a szerződést. Továbbra sem ütközik akadályokba az a hosszú távú bizottsági cél, hogy a ciprusi török gyermekek oktatását összehangolják a legjobb nemzetközi gyakorlattal.

Bár a Covid19-világjárvány megszakította, folyamatban van egy szakképzési tantervre irányuló projekt, amely a tanterv korszerűsítéséhez felhasználja a VETLAM II projekt során kifejlesztett, szakmai készségekre vonatkozó felülvizsgált foglalkoztatási normákat.

Némi késést követően a végrehajtás kezdeti szakaszába került egy projekt, amelynek az a célja, hogy 1,1 millió EUR értékben alakítsanak ki természettudományi laboratóriumokat az általános iskolákban. Előreláthatóan 48 iskolában kerül sor laboratóriumok kiépítésére. Egy különlegesen felszerelt busz formájában mozgó laboratóriumot is beszereztek.

A Világbank által folytatott gazdasági nyomonkövetési program továbbra is részletes elemzéseket és fontos területeket érintő technikai segítségnyújtást biztosított. A program fókuszában a következő témák álltak: fiskális elemzés, pénzügyileg fenntartható igazgatási szervezetek, az újraegyesítés gazdasági és kereskedelemmel kapcsolatos hatásai, a magánszektor fejlesztése, a társadalmi befogadás, valamint a makrogazdasági nyomon követés.

4.2.3. 3. célkitűzés: A megbékélés, a bizalomépítő intézkedések és a civil társadalomnak nyújtott támogatás erősítése

Az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság (CMP) – amelynek támogatása a támogatási program keretében az UNDP-vel kötött, hozzájárulási megállapodás alapján történik – folytatta terepi és laboratóriumi munkáját. Az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság 2020 végéig az összesen 2 002 eltűnt személy közül 1 188-nek a földi maradványait exhumálta; közülük 994 személy holttestét a genetikai azonosítást követően visszajuttatták családjukhoz. A világjárvány és a rendkívül meleg időjárás 2020-ban jelentősen lassította a feltárási munkálatokat, aminek következtében az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság tagjainak új feltárási stratégiát kellett kidolgozniuk előre nem látható események esetére.

2020 decemberében a hozzájárulási megállapodást kibővítették az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság 2021-es működésének 2,6 millió EUR összegű finanszírozásával. A 2006–2020 közötti időszakban az EU összesen több mint 30 millió EUR összeggel járult hozzá az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság finanszírozásához, ami a bizottság részére az ebben az időszakban nyújtott pénzeszközök 75 %-át jelenti.

A kulturális örökség védelme – amely a két közösség részvételével működő, a kulturális örökséggel foglalkozó technikai bizottságon (TCCH) keresztül valósul meg – továbbra is fontos eleme a támogatási programmal elősegített, a megbékélést és a bizalomépítést célzó intézkedéseknek. 2020-ban 18 projekt valósult meg. A kulturális örökséggel kapcsolatos program összesen csaknem 20 millió EUR uniós támogatást kapott, amelyet a sziget kulturális örökségi helyszínei védelmének javítására fordítanak. Ez összesen 79 befejezett építési projektet és 17 folyamatban lévő projektet jelent.

A két közösség részvételével működő technikai bizottságok támogatására szolgáló eszköz továbbra is betöltötte a szerepét: összehozta a két közösséget, és megoldásokat kínált a ciprusiakat érő mindennapi kihívásokra. Az eszköz 2020-ban egy egyedülálló bizalomépítő intézkedést finanszírozott, amely elősegítette festmények és audiovizuális archívumok két közösség közötti visszaszolgáltatását. A kiválasztott festményeket és audiovizuális anyagokat a két közösség vezetőinek részvételével zajló magas szintű politikai esemény keretében állították ki. A világjárvány és a határátkelőhelyek lezárása ellenére a kulturális, környezetvédelmi, oktatási és egészségügyi bizottságok számos célzott tevékenységet hajtottak végre.

A kísérleti szakaszt követően 2020-ban új megállapodást írtak alá a United World College-dzsel (UWC), amely további 20 kétéves ösztöndíjat biztosít a nemzetközi érettségit adó képzéséhez. Az UWC emellett a fiatalok bevonására irányuló tevékenységeket végez és rövid tanfolyamokat is tart Cipruson. Az a cél, hogy a ciprusi fiatalok olyan közösségé váljanak, amely kész és képes arra, hogy pozitív változásokat érjen el társadalmaikban.

A támogatási program finanszírozta továbbá a PRIO Cyprus Centre-t, hogy az folytassa a „béke hozadékára” vonatkozó munkáját, amit a ciprusi probléma átfogó rendezése révén kíván elérni. Az új tanulmány kiemelte, hogy a megoldás jelentős előnyökkel járna a vállalkozások számára, ezzel eloszlatta a ciprusiaknak a rendezés gazdasági hatásával kapcsolatos aggályait. A tanulmányt 3 nyelven (görög, török és angol nyelven) tették közzé, és bemutatták a nagyközönség és a nemzetközi közösség számára.

2020-ban is folytatódott a civil társadalom támogatása. A „Civic Space” elnevezésű, a civil társadalmi szervezetekre irányuló technikai segítségnyújtás keretében folytatódott a civil társadalmi szervezetek kapacitásainak építése, a civil társadalom fejlődése számára kedvező környezet előmozdítása, valamint a ciprusi görög és más uniós civil szervezetekkel történő hálózatépítés és közös cselekvés ösztönzése. A „Civil növekedés” elnevezésű mechanizmus révén a Civic Space projekt 92 aktív polgári szerepvállalással kapcsolatos kezdeményezést támogatott (közülük 22-öt 2020-ban) a béke és megbékélés, az ifjúság, az oktatás, az egészségügy, a művészet, az emberi jogok vagy a környezetvédelem területén. A Civic Space projekt új 30 hónapos szerződése 2020 végén lépett hatályba.

2020-ban kiírták a „Ciprusi civil társadalom lendületben” elnevezésű program hetedik pályázati felhívását. A pályázati felhívás hatókörének bővítése érdekében most először különítettek el forrásokat a kisebb/helyi civil szervezetek számára. Az előző pályázati felhívás és az emberkereskedelem elleni küzdelemre irányuló felhívás keretében odaítélt támogatások mindegyike a végrehajtási szakaszban van, és a támogatottak továbbra is együttműködnek a támogatásban részesülő ciprusi görögökkel.

Az év elején az uniós finanszírozású kezdeményezések elősegítették és biztosították, hogy az emberkereskedelem és a gyűlöletbeszéd bekerüljön a helyi büntető törvénykönyvben szereplő konkrét bűncselekmények közé.

4.2.4. *4. célkitűzés: A ciprusi török közösség közelebb hozása az EU-hoz*

A 2014–2015-ös tanév óta a British Council rendelkezik az „Uniós Ösztöndíjprogram” irányítására szóló megbízással. A legutóbbi felhívás keretében rendelkezésre álló költségvetés 138 ösztöndíj finanszírozását tette lehetővé a 2020–2021-es tanévben, ebből 127 támogatott fogadta el az ösztöndíjat. Az ösztöndíjak támogatást nyújtanak a diákoknak az alapképzés első évének, továbbá a mesterképzés és a doktori képzés elvégzéséhez, valamint a kutatóknak és szakembereknek a nyelvi és szakmai készségeik bővítéséhez az uniós tagállamokban.

Az ösztöndíjprogram keretében 2007 óta közel 1 700 ciprusi török diák és szakember jutott ösztöndíjhoz. E felhívás során komoly nehézséget jelentett, hogy a jelentkezés és a kiválasztás időpontjában kitört a világjárvány. A British Council által hozott különleges intézkedések enyhítették a nehézségeket.

A programtámogató iroda (EUPSO) és az Európai Bizottság ciprusi képviseletének közös irányítása alatt működő uniós tájékoztató központ 2020 során nagymértékben ismertté tette az EU-t azáltal, hogy az online platformok kívánalmaihoz igazította a tevékenységét, amely több mint 15, az EU-val kapcsolatos témát ölelt fel, többek között a zöld megállapodásra vonatkozó kampányt is: ennek során széles körű tájékoztatást nyújtottak az energiahatékonyságról. Az uniós tájékoztató központ olyan témákkal is foglalkozott, mint az LMBTI-jogok, a nemi alapú erőszak, a fogyatékossággal élők jogai és az emberkereskedelem.

Az uniós tájékoztató központ 17 rendezvényt szervezett – főként az interneten, ilyen volt a nagyszabású Európa-napi kampány és 54 rendszeresen ismétlődő esemény, beleértve a kijárási korlátozások ideje alatt zajló, „Maradj otthon!” elnevezésű koncertsorozatot. A rendezvényeken több mint 15 000 fő vett részt. A Covid19-cel kapcsolatos nagyszabású tájékoztató kampányt is folytattak. Végül 9 hírlevelet és 35 online infografikát terjesztettek, valamint 157 újságcikket és 3 televíziós hirdetést jelentettek meg a helyi médiában

Az „Abbilgi” Facebook-oldal látogatottsága megerősíti a tevékenységek népszerűségét: 2020-ban több mint 2 000 új személy kedvelte az oldalt, amivel az oldal létrehozása óta a kedvelések száma összesen 20 249-re nőtt.

4.2.5. 5–6. célkitűzés: A ciprusi török közösség felkészítése az uniós vívmányok bevezetésére és végrehajtására

A támogatási rendelet 5. és 6. célkitűzésének végrehajtása a Bizottság technikai segítségnyújtási és információcsere-programja (TAIEX) keretében történik, amely segíti a ciprusi török közösséget az uniós vívmányok végrehajtására való felkészülésben, tekintettel arra, hogy a ciprusi probléma átfogó rendezésének hatálybalépésekor visszavonják a felfüggesztésüket.

2020-ban folytatódott a segítségnyújtás az uniós vívmányok 17 fő területén vagy „szektorában”. 2020-ban összesen 49 eseményre került sor. 2020 márciusa óta a technikai segítségnyújtási információcsere program (a továbbiakban: TAIEX) valamennyi tevékenységét online szervezték. Kidolgozták a TAIEX-segítségnyújtás 2020-2022 közötti időszakra vonatkozó új keretét, a folyamat során 54 tagállami szakértőt választottak ki.

A Covid19-világjárvány kezdete óta a TAIEX egészségügyi szakértői rendszeres segítséget nyújtottak. A támogatás a betegség leküzdését célzó azonnali intézkedésekkel kapcsolatos tanácsadásra és egy markánsabb stratégiai jelleggel bíró válságkezelési elhárítási mechanizmus létrehozására irányult. A szakértők segítséget nyújtottak továbbá oltási terv és nyilvántartás kidolgozásához, amely előkészítette a terepet az EU által jóváhagyott oltóanyagoknak a ciprusi török közösséghez való eljuttatásához.

Folytatódott a zöld vonalon keresztül bonyolított kereskedelem TAIEX támogatása. Egyebek mellett a TAIEX szakértői 2020 elején rendszeres növényegészségügyi vizsgálatot végeztek a burgonya tekintetében. A világjárvány kitörését követően azonban a Bizottság már nem tudta Ciprusra küldeni a szakértőket, hogy elvégezzék egyes termékek 866/2004/EK rendeletben előírt rendszeres ellenőrzését.

4.3. Pénzügyi végrehajtás (szerződések és kifizetések)

4.3.1. Szerződéskötés

A Bizottság 2020-ban 42,6 millió EUR összegű jogi kötelezettségvállalást írt alá, ami – tekintettel a korlátozott humán és pénzügyi erőforrásokra, valamint az uniós vívmányok jövőbeni alkalmazására való felkészültség hiányosságaira és a projektek fenntarthatóságára – azt jelenti, hogy a szerződéskötési hátralék megszűnt.

4.3.2. Kifizetések

2020-ban a kifizetések összértéke 41 millió EUR volt (míg 2019-ben 35 millió EUR).

4.4. Nyomon követés

A Bizottság a projektek zömének végrehajtásáért közvetlenül felelős (közvetlen irányítás). A bizottsági munkatársak intenzív felügyeletet gyakorolnak: folyamatos kapcsolatban állnak a vállalkozókkal, „szúrópróbaszerű” látogatásokat tesznek, helyszíni és irányítóbizottsági megbeszéléseket tartanak. A támogatásokkal kapcsolatos segítségnyújtással foglalkozó csoport által biztosított technikai segítségnyújtás továbbra is segítette a Bizottságot a támogatási szerződések teljesítésének monitoringjában, miközben a támogatás kedvezményezettjeit is segítette a támogatási szerződések teljesítésére vonatkozó uniós szabályok alkalmazása terén, ideértve a másodlagos beszerzéseket is.

Ezenkívül a Bizottság számos szerződést hajt végre közvetett irányítás keretében. A végrehajtó szervezetek – például az UNDP, a British Council és a NI-CO – a vonatkozó keretmegállapodásnak megfelelően jelentést tesznek a Bizottságnak. A Bizottság szorosan részt vesz ezen intézkedések napi szintű nyomon követésében.

4.5. Audit és ellenőrzések

A Belső Ellenőrzési Szolgálat által 2017-ben végzett legutóbbi ellenőrzés során a közbeszerzések belső kontroll rendszerével kapcsolatban megfogalmazott ajánlásokat maradéktalanul végrehajtották.

4.6. Értékelés

Az eredményorientált monitoring (EOM) projekt folytatta a kiválasztott intézkedések felülvizsgálatát, valamint megtartotta az érdekelt felek belső ellenőrzési kapacitásának javítására vonatkozó első tervezett képzést. Az EOM-szakértőktől kapott relevanciával, hatékonysággal, eredményességgel és fenntarthatósággal kapcsolatos ajánlásokat mostanra beépítették a felülvizsgált intézkedésekbe és az azokon túlmutató tevékenységekbe.

A támogatási program félidős értékelése 2020-ban is folytatódott. Az a cél, hogy átfogó független vizsgálatot biztosítson, valamint hogy bizonyítékokat gyűjtsön a támogatási rendeletben meghatározott célok megvalósítása tekintetében a 2013–2018 közötti időszakban elért eredményekről. A zárójelentés-tervezetet 2020 decemberében nyújtották be, és annak következtetéstervezete kedvező.

4.7. Tájékoztatás, nyilvánosság és népszerűsítés

2020-ban összességében 429 népszerűsítési és tájékoztatási célú tevékenységre került sor, a Covid19-cel kapcsolatos korlátozások miatt főként az interneten. A foglalkoztatást elősegítő oktatásról, a zöld vonalról szóló rendeletről és a környezetvédelemről szóló három angol, török és görög nyelvű kiadványt jelentettek meg, és megkezdték két másik kiadvány elkészítését.

4.8. Konzultációk a Ciprusi Köztársaság kormányával

A Covid19-válság során is találkozókat tartottak a Ciprusi Köztársaság kormányának képviselőivel. A Bizottság továbbra is számít a kormány együttműködésére az ingatlanok tulajdonjogának ellenőrzése és a két közösség részvételével működő technikai bizottságok munkájának megkönnyítése terén. A Bizottság az állandó képviseleten is rendszeresen találkozókat tart.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

A Bizottság folytatja a támogatási rendelet szerinti segítségnyújtási tevékenységét Ciprus újraegyesítésének előmozdítása érdekében azzal, hogy hat célkitűzése mentén igyekszik elősegíteni a ciprusi török közösség gazdasági fejlődését. 2020 folyamán a

segítségnyújtás keretében továbbra is nagyobb hangsúlyt kaptak azok a területek, ahol az uniós vívmányoknak való jövőbeni megfelelést illetően konkrét problémák merültek fel.

A jövőbeni programozási tevékenységnek folyamatosan tükröznie kell a korábbi segítségnyújtás eredményeit és a projektek előrehaladását. Az erőfeszítések továbbra is arra fognak irányulni, hogy kevesebb, de szélesebb körű intézkedés révén nagyobb hatást érjenek el a kiemelt területeken.

A Bizottság készen áll arra, hogy szükség esetén – a támogatási program keretében is – forrást biztosítson az ENSZ égisze alatt folytatott, a rendezésre irányuló tárgyalások elősegítése érdekében.